

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkosik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Khuen-Héderváry — miniszterelnök.

(—a.) Lukács László csonka kabinetjét nem tartotta a király elfogadhatónak. Nem a személyek ellen volt kifogása; az sem bántotta volna, hogy 8 helyett 5 ember képezi a kormányt, hanem az volt a baj, hogy a kormány ugyan vállalkozott volna, de a pártok nem vállalták ennek a kormánynak a támogatását. Így azután nem tudott volna boldogulni semmiképpen. Avval pedig éppen nem biztathatták magukat, hogy egy esetleges választásnál valamelyes sikert tudnának elérni.

Lukács legújabb, hamarjában nem is tudjuk — hanyadik, kudarcának oka azt hisszük Tisza István gróf állásfoglalásában rejlik. Tisza magánvállalkozásnak tekintette Lukács kísérletét s iparkodott őt távol tartani a Nemzeti Társaskörötől. Evvel végleg kirántotta alóla a gyékényt.

Lukácscsal végezvén — megint Khuen-Héderváry grófra került a sor.

A nemes gróf tizenhat esztendővel ezelőtt, Wekerlének első bukása után, olyan formán járt, mint most Lukács. Designált miniszterelnök volt, — de a

szabadelvűpárt frondörködése miatt kabinetet sem tudott alakítani. Egy évtizeddel később Széll Kálmán bukása és Tisza István első sikertelen kísérlete után már kabinetet tudott alakítani Khuen-Héderváry gróf vagy mint akkor népies nyelven emlegették a granicsár, de két hónapra jutni, hogy indemnitást kapjon és végre is a Dienes-féle vesztegetési kísérlet miatt neki is, Szapáry László grófnak is le kellett mondania.

Azóta csendes visszavonultságban várta a nemes gróf az időt, mely őt újra a kormány rudja mellé szólítja. Ezt az időt meghozta a mostani válságnak kínos vergődése.

Karácsony előtt már mint homo regius érintkezett a pártvezérekkel, különösen a kooperáló pártokkal. Targyalásai a pártok körében igen rokonszenves benyomást kellettek s éppen azért nagyon meglepte akkor a politikai világot, hogy mégsem őt, hanem Lukácsot bizta meg a király a kabinetalakítással. Azóta persze nem javult a helyzet, inkább romlott.

Hogy most minő fogadtatásra talál majd az új miniszterelnök a pártoknál,

attól függ, hogy milyen kézzel jön. Üres kézzel persze nagyon bajos lesz a dolga. De még így is könnyebben fog boldogulni, mint Lukács, mert őtől Tisza nem fogja visszatartani hivat. Ezek ugyan most még nem segíthetik őt az indemnitás megszerzésében, de Andrassy és Tisza egyre jobban közelednek egymáshoz s így ennek nagy jelentősége lesz a választások esetére.

Új választás nélkül ő sem fog boldogulni. Mert ha a kooperáló pártokkal megtudna egyezni, akkor Justhék annál nagyobb vehemenciával fordulnak ellene.

Ettől a megbizatástól nem lehet tehát azt reményelni, hogy hamarosan megoldja a válságot és rendet teremtsen, de a királynak mai döntése mindenesetre tisztázza a helyzetet s előkészíti a válságnak valamelyes irányban leendő megoldását.

A felirati bizottság ülése. A felirati bizottság Rátkay László elnökletével ülést tartott, melyen Nagy Dezső felirati javaslatára vonatkozólag úgy határozott, hogy azt előbb kinyomtatják és szétküldik s majd csak azután fognak határozni.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Egy kis tévedés.

(Angolból.)

(Vége.)

A szöveg így lehetetlenné vált és én habmiban néztem arra az emberre, akinél vendégként kellett volna megjelennem. Szürkehajú, öreges ur volt, átható, metsző szemekkel és élesen kidomborodó állal. Rám nézett, egy kézmozdulattal maga mellé intett és anélkül, hogy tudtam volna, mit teszek, már nyakig voltam a kiszolgálásban és körülhordtam a leveses tálal. Bár mindez öntudatlanul történt, mégis meghallottam az első szavakat, melyeket Mrs. Stanley az egybegyűlt vendégekhez intézett.

— Simpson ur és ismeretlen barátja igazán jól tettek, hogy elmaradtak, mert különben szűk lett volna a helyünk az asztalnál.

Négy hölgy és hat ur ült az asztalnál szorongva és igazat kellett adnom a háziaszónynak, mert én és Simpson barátom csakugyan már nem kaptunk volna helyet. Belátam, hogy az adott helyzetben legtanácsosabb inkognitómát el nem árulni. Valószínű, hogy

Simpson táviratilag jelentette be elmaradását és így jogosan feltételezhettem, hogy nélküle én se jövök el. Kénytelen voltam hát a komédiát tovább játszani, amíg alkalmam nyílik majd a menekülésre, noha a lealázó szerep mélyen bántotta önérzetemet.

Én, Caractaeus Brown, a hasonvevő nagy brit vezér egyenes leszármazottja (a család legidősebb fiát mindig Caractaeusnak keresztelték, a nagy ősi iránti kegyelemből és a hasonló nevű jelentéktelen emberektől való megkülönböztetés okáért) én, kinek ereiben királyi vér csergedezett, kénytelen voltam az asztalnál felszolgálni és nyugodtan tűrni, hogy közönséges, fizetett, kisegítő pincérnek tartssanak... A nagyobb megszerzés azonban csak ezután következett, mikor a levest már elfogyasztották. A társaság egyik nőtagja kenyeret kért és én nem hallottam meg.

— Hallja, Brown, adjon kenyeret Mosz kisasszonynak! — kiáltotta rám a házigazda.

Nem elég, hogy közönséges szolgának tartottak, most még a nevemen is szólítanak... Ez végig sértette önérzetemet...

Szívesen megszerkedtem volna az ajtón, a folyosón, melyen jöttem, de valahányszor az ebédlőből távoztam, a kezem úgy tele volt tárgyakkal és evőeszközökkel, hogy kénytelen voltam

egyenesen a konyhába menni, hogy terhemtől megszabaduljak. És alig szabadultam meg, a kiálthatatlan szakács máris újabb readeleteket adott.

Ugy bánt velem, mint alárendeltjével, mint egy közönséges vontatógéppel.

Vége, — magam se tudom miként, — átestem a vacsora borzalmasságain. A csinos szobaleány volt az egyetlen érző lélek, aki zavaromat észrevette.

— Ugy-e maga még ujonc a szakmájában? — kérdezte részvevő hangon.

— Igen! — susogtam én szerényen, alig hallhatóan.

Feltétlenül neki köszönhetem, hogy azt a kinszenvedést minden nyilvános botrány nélkül átéltem, mert folyton a nyomomban volt és jóakarólag a fülemből sugta, mikor, mit tegyek. A vendégek a kacagás és társalgás zajában nem vehették észre borzasztó zavaromat és ügyetlenségemet.

Ugy jártam-keltem, mint az alvajáró; néha önkéntelen megcsipkedtem magamat, hogy meggyőződjem: vajjon ébren vagyok-e?

Ekezés után beállott a katasztrófa. A társalgásban éppen rövid szünetet tartotta, mikor a konyhából a szakács ingerült hangja hallatszott. A következő pillanatban az

KOBRÁK cipő - különlegességek

Fuchs Miklósnál,

== Nagyvárad, Szent László-tér 1. ==

== Telefon: 847. szám. ==

Khuen-Héderváry miniszterelnöksége.

Fordulat a válságban.

Választások előtt.

Lukács Lászlónak nem sikerült, amire pedig olyan nagy bizakodással vállalkozott: a válság megoldása. Most tehát elvették a skardból a másik tartalékos miniszterelnökkjelöltet, Héderváry grófot.

A volt horvát bán most harmadszor jelenik meg a magyar miniszterelnöki palota kapuja előtt Bécs bizalmasa gyanúját. Először az egyházpolitikai harcok idején, amikor vállalkozását a szabadelvű párt tette lehetetlenné, másodszer a 3 év előtti nemzeti küzdelem idején, amikor miniszteriumot is alakított, fölötté rövid időre átadta a helyét — Fejérváryéknak.

Héderváry gróf áll tehát előtérben, mint állott eddig Lukács. Hogy meddig áll? az nem bizonyos.

Tudósítónk a következőket jelenti.

Héderváry kihallgatása előtt.

A kihallgatásra való meghívást Khuen-Héderváry grófnak reggel 9 órakor kézbesítették a kabinetiroda részéről. Délután fél tíz órakor Khuen Héderváry gróf Thallóczy Lajosnak, a közös pénzügyminiszterium osztályfőnökének látogatását fogadja, majd Lukács Lászlóval tanácskozott hosszabb ideig.

A politikai világban a délelőtti folyamán a legkülönbözőbb kombinációk keltek szárnyra. Bécsi forrásból azt híresztelték, hogy Lukács László megkapja kinevezését, s egyben felhatalmazást kap az országgyűlés azonnali feloszlására, az új választásokat pedig gróf Khuen-Héderváry fogja vezetni, aki esetleg a Lukács-kabinetben belügyminiszter lesz, esetleg azonban miniszterelnök, amely esetben Lukács az

ő pénzügyminiszterévé szegődik. Más bécsi hír azt mondja, hogy a Lukács-kabinet egyidejű kinevezésével gróf Khuen Héderváry homo regiusi megbízást kap a végleges kibontakozási tárgyalások vezetésére. A Lukács-féle csonkakabinet ez idő alatt életbelépteti a román kereskedelmi szerződést és a képviselőházzal megkezdeti az iudemnitási vitát. Ha aztán Khuen-Héderváry eredményesen befejezte a kooperáló pártokkal a tárgyalásokat, Lukács feloszlítja a Házat s ezután bradja lemondását, hogy az új választásokat az új többségre támaszkodva, gróf Khuen Héderváry intézhesse. Ezek közül a hírek közül kombináltak ma délelőtt a politikai körökben.

Khuen Héderváry a királynál.

Khuen-Héderváry grófot a király ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson fogadja. A kihallgatásra való meghívást a kabinetiroda a grófnak ma reggel 9 órakor kézbesítette. Fél 10 órakor Khuen-Héderváry Thallóczy közös pénzügyminisztériumi osztályfőnök látogatását fogadta. Khuen kihallgatása után Lukácsal tanácskozik és aztán, valószínűleg 1 órakor, Lukács is kihallgatásra jelenik meg a királynál Lukács és Khuen-Héderváry elutazására vonatkozólag még nem történt semmitéle intézkedés. Híre jár, hogy a mai kihallgatások tárgya a magyar országgyűlés feloszlítása lesz és hogy a király Khuen Héderváryt fogja az új kabinet megalakításával és a választások vezetésével megbízni.

Khuen — a miniszterelnök

Gróf Khuen Héderváry az audiencia előtt egy újságíró előtt kijelentette, hogy valószínű, hogy az audienciáról mint miniszterelnök fog visszatérni s ez esetben a képviselőházat feloszlítja. Hogy a többséget hogyan fogja megszervezni, az a legnagyobb feladat, amelynek

megoldásáról még nem nyilatkozhatik, de annyit sejtetni engedett, hogy a kooperáló pártokkal kíván megegyezni. Kijelentette még, hogy liberális, demokratikus választói reformot akar megvalósítani.

Lukács audienciája.

Lukács 2 órakor jelent meg a királynál és beszámolt eddigi munkájáról, majd visszatda a királynak a megbízatást. A király szívélyesen köszöntö meg Lukács fáradozását. Lukács a Khuen-kabinetben mint pénzügyminiszter foglal helyet. Ugy Lukács, mint Héderváry még tegnap viszályoztak Budapestre.

Khuen-Héderváry designált miniszterelnök

Héderváry 11 órakor jelent meg audiencián a királynál. Az audiencia fél 2 órakor ért véget, amikor Héderváry a következőket mondta az újságíróknak:

— Ö felsége megbízott a kormány megalakításával. Egyelőre többet nem mondhatok. Holnap megkezdem tárgyalásomat. Hogy kikkel kezdem meg, még azt sem mondhatom meg. Holnap Budapestre érkezem és akkor nyilvánosságra hozom programomat. A belügyi tárcát magam fogom megtartani. A többire vonatkozólag a tárgyalások lesznek irányadók.

A pártok és Khuen.

A Kossuth-pártban élenken foglalkoztak Khuen megbízatásával. Addig azonban nem foglalnak állást, míg nem ismerik Khuen programját. A Justh-párt már állást foglalt és kimondotta, hogy nem hajlandó Khuennek sem megadni az indemnítást.

ebédlő nagy robajjal feltárult ajtaján dühösen berontott a szakács, akit egy foszlányos, kopott frankóban levő vörshaju fickó követett és aki — mint helyesen gyanítottam, — a valódi bérszolgá volt, ugyanez, akinek szerepét én önkéntelenül olyan kitűnően játszottam. A két ember szikrázó szemeket meresztett rám és éreztem, hogy most következik a leleplezés kellemetlen pillanata. Az ettől való félelem még az utolsó csepp eszemtől is megfosztott. A menekülés lehetősége, kényszerűsége volt az egyetlen gondolat, melyre feszült agyam még képes volt. A nyitott ablakhoz rohantam és a következő pillanatban leugrottam a kertbe.

— Miért nem jutott hamarabb eszembe ez a mentőgondolat? ezzel gyötörtem magamat, mikor esésem után talpra állottam és a kapu felé vettem utamat.

De győzelmem nagyon rövid ideig tartott. A sötétben csak nehezen tapogatózhattam a kijárási és mikorra odaértem, két fiatal ember erős karjai fogadtak, akik a társaságból az ablakon át utánam ugrottak és feltartóztattak. Ellenkezésem dacára visszavonszoltak az ebédlőbe, honnan csak az imént menekülhettem. Ott a két fogdmeg, a vádoló szakács és vörshaju fickó mellé állított.

— Így bil — mondta mrs. Stanley a vö

röshaju felé fordulva. — Most magyarul meg nekünk a dolgot.

— Parancsára, uram! — szólt a fickó. Mister Thompson, a szakács szerződött, hogy ma a vacsora alatt felszolgáljak. A főnököm pedig ma este nem nélkülözheti szolgálatomat. Felkerestem tehát egy ismerőst, aki a szomszédos vendéglőben szolgál és megkértem, hogy helyettesítsen engem; ezt be is jelentettem Thompson urnál és a többivel nem törődtem tovább. Képzelmek el azonban csodálkozást, mikor alig egy félóra előtt az általam megbízott ember hozzám rohan és kijelenti, hogy ellelejtett ide eljönni. Leszidtam, mint a kutyát és azonnal ide rohantam az ügyet elintézni.

— Mikor ez a másik jött, — szakította félbe a szakács — természetesen azt hittem, hogy ő a helyettes.

A jelenlévők mind kérdőleg tekintettek rám.

— Most vallja be, uram, — mondta mrs. Stanley — kicsoda tulajdonképpen és mit akar itt? Hallgattam, mert vártam a csodát, mely esetleges menekülésre még módot nyújthatna.

— Ugy látszik, — folytatta gyanakodva mrs. Stanley, hogy az a fickó megszimáolta az esetet és felhasználta az alkalmat itt, miat

kiszolgáló megjelenni, hogy ezüstkanalakat vagy más eféle apróságokat észrevétlenül eltűntessen.

— Legtanácsosabb lenne mindjárt megmozogni és meggyőződni, nem tüntett-e már valamit zsebeibe? Különbben miért igyekezett volna az ablakon menekülni? — szólt az egyik fogdmegem.

A tanácsot nyomban tett követte.

— Nem találtam nála egyebet, mint egy parfümözött zsebkendőt és mesés elegáns névjegy-tárcát. Mindjárt megtudjuk, mi a neve. Az ördögbe! Caractaeus Brown!

— Caractaeus Brown! — kiáltotta mrs. Stanley. — Hisz az Simpson ur barátja, akit ma estére vendégül ide vártunk! És csakugyan, most jut eszembe, hogy Simpson ur csak saját elmaradását mentette ki táviratilag, de a barátjáról semmi említést se tett. Hátha talán...

— Ugy van, uram, — vágta közbe, miután láttam, hogy hallgatásom most már hasztalan. En vagyok Caractaeus Brown, aki mára ide volt hivatalos.

— Az Isten szerelméért, akkor minek szolgált fel olyan buzgón az asztalnál? — kérdezte meglepetve, nem minden ok nélkül mrs. Stanley.

Nagy alkalmi kiállítás! Megérkeztek az összes újévi szebbnél-szebb gyermekjátékok, ajándék- és disztárgyak, melyek már kivannak állítva a vevő közönség megtekintésére. A mai naptól kezdve az alkalmi vásár megkezdődött. Az idén különös olcsó árakat élvez a vevőközönség.

Friss és Társánál

Korona és fillér-bazár, Nagyvárad.

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

A csütörtöki városi közgyűlés tárgysorozata elég érdekes arra, hogy a törvényhatóság figyelmét felkeltse.

Természetesen legnagyobb érdeklődést a választások keltettek. A másodosztályú fogalmazón kívül egy I, egy II od és két III-ad osztályú számtiszt állás lesz betöltendő s legfeljebb az I oszt. számtiszt állását töltik be egyhangulag, a többi helyekre azonban biztos a szavazás. Négy szavazás pedig sok időt vesz el.

Még más választás is lesz. A közigazgatási bizottságban megüresedett öt bizottsági tag választására titkos szavazást ír elő a törvény, tehát ezen is keresztül kell esni.

A többi szakbizottságokba valószínűleg az eddigieket viszik be, tehát hamar keresztül esik ezen a közgyűlésen.

Bizonyára hosszabb vita lesz a 60000 korona államsegély felosztása kérdésénél. A városi tanács javaslatával szemben egész sereg más irótvány merül fel s mindennek lesz pártja.

A Simanóczy féle telek felosztás ügye se megy simán keresztül, mert bár a tervnek magának kevés ellenzője van, de a város által fedezendő teljesítmények kérdésében már a tanács kebelében is nézeteltérés merült fel.

Az új vízvezetési telep részére szükséges póthitel kérdése se megy simán keresztül.

Szóval annyi fontos kérdés merült fel, hogy két napi közgyűlésre biztosan el lehetünk készülvé.

A tárgysorozat különben a következő:

Nagyvárad városi törvényhatósági bizottságának 1910. évi január hó 13-ik esetleg következő napján mindenkor délután 3 órakor a

Kénytelen-kelletlen fel kellett tárnom az esetet.

— Tévedésből a hátulsó kapun kerültem a házba; a szakács, a várt bérszolgának tartott, lekapta fejéről a kalapot és bevonszolt a konyhába, anélkül, hogy felvilágosításra időt engedett volna. Mikor Mrs. Stanley a konyhába lépett, szégyeltem a tévedést felderíteni és azt reméltem, hogy majd találok valami módot a tisztességes menekülésre. És csak akkor határoztam el magam az . . .

Itt elakadt a szavam, mert a társaság már hangos kacagásba tört ki.

— Távozzatok! — így szólt Mr. Stanley a szolgaszemélyzetnek.

Azt hiszem, a csinos szobaleány a konyhában nevetőgörcsöket kapott, mert kiáltása, a zárt ajtók ellenére is felhangzott az ebédőlig. Kinos szünet következett az eblőben, mely alatt csak a vendégek elfojtott suttogása hallatszott.

A hallgatást Mr. Stanley szakította meg.

— Ez igazán sajtószerű tévedés volt, Mr. Brown! Érzem, hogy menéssel tartozom önnek, de viselkedése . . .

— Kérem, készséggel felmentem, minden menés alól. Nincs jogom mást vádolni, mint magamat. Miután ez az ur már konstátálta, hogy Stanley ur tulajdonából semmit se talált zsebémben, reményemem nem lesz kifogásuk ellene, ha a legnagyobb tisztelettel ajánlom magamat!

És miután végre kalapomhoz jutottam, eltávoztam annyi méltósággal, amennyi számomra még a történetek után rendelkezésemre állhatott . . .

»A hallgatás nem mindig arany« . . . A nálam megessett tévedés, ezt úgy hiszem, eléggé bizonyítja . . .

városház tanácsstermében tartandó ülésén a következő ügyek fognak tárgyalatni: 1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról. 2. Az igazoló választmány jelentése az 1910. évre érvényes legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének összeállításáról. 3. Az üresedésben levő II. oszt. fogalmazói állásnak választás utján betöltése. 4. Az üresedésben levő I-ső és III-ad oszt. számtiszt állásoknak, valamint ezen választás folytán netalán üresedésbe jövő II od oszt. számtiszt állásnak választás utján betöltése. 5. A közigazgatási bizottságba öt tag választása. 6. Az igazoló, a kijelölt bizottságok, a bíráló választmányok, számonkérőszékeknek, nyugdíjbizottságoknak a városi árvaház igazoló választmányának, a városi árvaház női választmányának, a Csesztivó Dudek-alapítvány felügyelő bizottságának, a katonai beszállásolási bizottságának megalakítása — s végül a községi iskolaszékbe 1 tagnak és a temető felügyelő bizottságba egy tagnak választása. 7. Miskolc törvényhatósági joggal felruházott város átirata 1849. október 6-iki gyásznap megünneplése tárgyában. 8. Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye közönsége az állami anyakönyvi kivonati díjaknak a helyhatósági tisztviselők részére való szedhetése érdekében a belügyminiszterhez intézett feliratát pártolás végett megküldi. 9. A nagyvárad hegyközségi birtokosság közgyűlése az 1896. évi V. t. c. módosítása tárgyában a m. kir. pénzügyminiszter és a m. kir. földművelésügyi miniszterhez intézett feliratát pártolás és hasonfelirat intézése végett beterjeszti. 10. A m. kir. Belügyminiszter ur leirata 60.000 korona államsegély engedélyezésére és ennek mikénti felhasználása tárgyában. 11. A tanács mint állandó választmány javaslata a nyári szinkór építéséből folyólag Reisinger József építési vállalkozónak járó 28.000 korona utalványozása tárgyában. 12. A tanács mint állandó választmány javaslata Rimanóczy Kálmán nagyvárad lakos telekfelosztása iránti kérvénye tárgyában. 13. A tanács előterjesztése a Fekete Sas épületére bekebelezett kerítőzásra vonatkozó törlési engedély kiadása tárgyában. 14. A tanács, mint állandó választmány javaslata a helybeli légszuszogár megvételére tett ajánlat tárgyalására ad hoc bizottság kiküldése tárgyában. 15. A tanács előterjesztése a vízvezeték-nél teljesített árvédelmi munkálatokról és a felmerülő pótmunkálatokról és a szükséges hitelengedélyezése végett. 16. A tanács a városi kör alapszabélya tárgyában a m. kir. belügyminiszter által a város polgármesteréhez intézett leiratot beterjeszti. 17. A tanács előterjesztése a Bihar megyei és Nagyvárad nőegylet által járadékosság elengedése iránt beadott kérvényére. 18. A tanács előterjesztése a Bihar megye általános tanító egyesület által a községi iskolai tanító fizetések arányosítása tárgyában beadott kérvényre. 19. A tanács előterjesztése az 1901. évi XXI. t. c. rendelkezéséhez képest az elhagyott szegény gyermekek segély alapjának létesítése iránt. — 20. A tanács a katonai kincstári épületek vízhasználati szerződésének a meghosszabbítására vonatkozó javaslatát beterjeszti. — 21. A tanács a sertészháló telep engedélyezése tárgyában a Bihar megyei gazdák áru- és hitelintézete részvénytársaság között kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 22. A tanács a vízvezeték kibővítési munkálataimál a gépészeti berendezések s állítására a budapesti szivattyú- és gépgyár r. társasággal kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 23. A tanács javaslata a nagyvárad lak. szert. káptalanul 1910. évre kötendő vármátalány tárgyában. 24. A tanács javaslata Por'elekly László és Özv. Schlesinger Ignácé földbér átruházása tárgyában. 25. A tanács beterjeszti a F. cske utca 20—5. számú házra vonatkozólag Kucsár József és nejével megkötött szerződést jóváhagyás végett. 26. A polgármester a városi pénztárnál 1809. év IV. ik negyedében megtartott váratlan pénztárvizsgálatról szóló jegyzőkönyvet beterjeszti. 27. Özv. Ragány Jánosné kérelme néhai férje által a Bottó-féle hagyaték rendezésénél végzet rendkívüli munkálatokért 500 korona tiszteletdíj megszavazása iránt. 28.

Mártonffy Márton udvari tanácsos ipari iskolai főigazgató átirata a nevére alapított 2000 korona alapítvány tárgyában. 29. Polgármester Mandák Gyula nagyvárad lakos felebbesését beterjeszti. 30. A város polgármesterének előterjesztése a város szolgálatában levő szakdíj-pokok további alkalmaztatásának engedélyezése iránt. 31. A tanács előterjesztése néhai Bottó Ferenc által a főiskola alapítványára tett alapítványi vagyonhoz tartozó ingatlanoknak eladása tárgyában (III-ad izben van kitűzve.) 32. A tanács előterjesztése Farkas József és neje kártalanítási ügyében (III-ad izben van kitűzve.) 33. A tanács előterjesztése a Bihar megyei kereskedelmi ipar- és terményhitelbank telekcsere, illetve adásvételi szerződés jóváhagyása tárgyában (II-ed izben van kitűzve.) 34. A polgármester 1910. évre véglegesen megállapított orsz. gyűlési képviselő választók névjegyzékét beterjeszti. 35. A nyugdíj bizottság javaslata Lőrinczy Gyula I. oszt. rendőrbiztos nyugdíjaztatása tárgyában. 36. Özv. Maszlay Károlyné halotti negyed kiutalása iránti kérelme. 39. Fizetési előleg iránti kérelmek.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatban nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad. 1910. január 8.

Bordó Ferenc,
főjegyző.

Családi dráma Nagyszalontán.

Póru! járt csábitó.

Nagyszalontának ismét véres szenzációja van. Egy feldult családélet nyert ott tegnap tragikus befejezést. Az eset az egész Nagyszalontai közönséget megrendítette s általános részvétet keltett a tulajdonképeni áldozat iránt.

A véres eseményről nagyszalontai tudósítónk a következőket jelenti:

Rácz István nagyszalontai cipész mester szorgalmával és kitartó munkásságával csinos kis vagyont szerzett magának. Az egész város úgy ismerte, mint derék becsületű embert. Rácz három évvel ezelőtt megnősült s feleségül vett egy szép leányt.

Három hónappal ezelőtt Ráczék házába bejáratos lett Cseh Gyula a Toldi-malom főmolnárja, aki Rácz távollétében udvarolni kezdett az asszonynak, akit el is csábitott. Amikor felesége hűtlenségét megtudta Rácz, azonnal el vált tőle, Csehet azonban kötelezte, hogy nem hagyja szegényben az asszonyt, hanem feleségül veszi. Cseh rá is lett és megígérte, hogy el veszi az asszonyt.

A válóper le is járt s elérkezett az ideje, hogy Cseh beváltsa szavát, azonban időközben mást gondolt a főmolnár és hűtlennül elhagyta az elvált asszonyt és más fiatal lánynak kezdett udvarolni. Az elvált asszonyt azonban még sem akarta a teljes elhagyatottságnak kitenni és követelte Rácztól, hogy bocsásson meg feleségének és vegye el másodsor is. Rácz, — aki előtt felesége cselekedete még mindig élénken élt, — hallani sem akart Cseh kivánságáról.

A hűtlen csábitó erre fenyegetőzni kezdett, sőt később a legbátrabbabban kijelentette, hogy agyon fogja löni Ráczot, ha nem teljesíti kivánságát. Rácz tudta, hogy Cseh erős szakos rosszindulatú ember, ezért állandóan kerülte a vele való találkozást. Cseh hiába kereste az alkalmat az összekocanásra nem találta meg. Végre vakmerő dologra bátorozta el magát. Egyenesen Rácznak a lakására ment és ott akarta beváltani hatalmas fenyegetését. —

Rácz azonban sosem eresztette be a lakásba Csehet.

Tegnap hajnalban megsörgették Rácz ajtóját. Rácz kinézett, de mikor Csehet meglátta elutasította. Cseh nem tágitott, hanem az üveges ajtóhoz ment s azt kezdte feszíteni. Az ajtó nem engedett, erre betörte az ablakot s benyult, hogy kinyissa a zárt.

Rácz felszólította Csehet, hogy távozzék, mert különben lelövi.

— Meglátjuk kettőnk közül kinek a kezében stül el hamarabb a fegyver. Szólt Cseh és már benyitotta az ajtót, amikor bentről fegyver dördölt el s a vakmerő támadó szétrozcolt koponyával rogyott össze. Cseh azonnal meghalt. Rácz a borzalmas cselekedet után átszólt Farkas József szomszédjának:

— Menjen át a malomba és mondja meg, hogy agyonlőttem a molnárt.

Ezután Rácz magára zárta az ajtót és várta míg a hatóság emberei megérkeznek. Az esetről értesítették Gyenge járásbíró, aki a csendőrökkel a helyszínre ment. Rácz a hatóság képviselői előtt kinyitotta lakása ajtaját s elmondta a történeteket. A bíróság Ráczot leteremtőztatta s a vizsgálat befejezte után Nagyváradra fogják szállítani. Az eddigi vizsgálat adatai Rácz mentésére szolgálnak s általános az a vélemény, hogy szabadlábra fogják helyezni rövid időn belül.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjenk.

* **Választások a városnál.** A csütörtöki városi közgyűlésen, a tisztviselő választásokon kívül, még az egyes szakbizottságokban megüresedett bizottsági tagsági helyek is betöltenek. A közigazgatási bizottsági tagokat titkos szavazás útján, a többieket valószínűleg egyhangulag, szavazás nélkül. Tegnap a városi körhöz és a 48-as párthoz tartozó városatyák közül dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Stark Gyula, Szokoly Tamás, dr. Adorján Emil, dr. Gyula Sándor és dr. Moskovits József pártközi értekezletet tartottak a városházán. Mint értesülünk, a közigazgatási bizottságban a megüresedett öt helyből kettőt a 48-as párt igényel a párthoz tartozó két törvényhatósági tag részére. A most kilépő öt tag: dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Frankó Endre, dr. Koarád Márk és Miskolczy Barna közül ugyanis egy sem tartozik a 48-as párthoz s ezért igények ezen öt helyből kettőt a 48-as párt. E tekintetben nem jött megegyezés a pártközi konferencián. A betöltendő fogalmazói és számtisztai állásokra abban egyeztek meg, hogy a szavazást nyílt kérdésnek hagyják.

* **Szilágyi Dózsa előadása Párisról.** Nagyszámu és előkelő közönség zsufolásig megtöltötte tegnap a Katolikus Kör dísztermét a rendes keddi vetítő esély alkalmából. Párisról tartott előadást Szilágyi Dózsa premontrai tanár, aki két hónapot töltött a franciák büszke fővárosában s ekként előadását a közvetlenség varázsával tudta még élvezetesebbé tenni. Az érdekes előadást, melyet szebbnél szebb veti-

tett képek kísérték, a közönség feszült figyelemmel hallgatta s végül zajosán megéljenzte. — A legközelebbi vetítő est a jövő kedden lesz, amikor is dr. Hoványi Géza fog előadást tartani északafrikai utjáról, különösen Tuniszról és Algirról.

* **Képviselőből egyetemi tanár.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Siegescu József budapesti állami főgimnáziumi rendes tanárt, országgyűlési képviselőt, a budapesti tudomány egyetemen a román nyelv és irodalom nyilvános rendkívüli tanárává a szabályszerű illetményekkel kinevezte.

* **Az orleánsi Jézus szentté avatása.** A Katolikus Tudósító jelenti: A múlt évben avatta a pápa boldoggá a francia nemzet nagy hősnőjét, Jeane D'Arcot, az orleánsi szűzet. A hó i leány francia tisztelői most azt igyekeznek elérni, hogy a boldoggáavatást lehetőleg gyorsan kövesse a szenttéavatás is. A bevezető lépések már meg is történtek és a rítusok kongregációja február 9-iki ülésén fog a kanonizáció kérdésével foglalkozni. A szenttéavatási per védőinek tudvalevőleg két olyan esodát kell bizonyítaniok, melyek a boldoggáavatást követőleg az illető boldog közbenjárására történtek. Az orleánsi szűz esetében két lourdesi csodálatos gyógyulásra fognak hivatkozni, melyek az idei zárandókat alatt történtek. Azt hiszik, hogy 1913-ra sikerül a szenttéavatást kivívni.

* **Uj ügyészi megbizott Tankén.** Az igazságügyi miniszterium vezetésével megbizott m. kir. miniszterelnök Andrássy József tenkei gyakorlati ügyvédet a nagyváradai ügyészség kerületébe ügyészségi megbizottá nevezte ki.

* **Harc a kórház tervai körül.** A napokban megemlékeztünk arról a harcról, amit az építendő biharmegyei kórház tervei idéztek elő a Magyar Mérnök Egyesületben. Ismertettük akkor Kaszab mérnök levelet, melyet Nagy Virgilhez, mint az egyesület elnökéhez intézett. Nagy Virgil most választott Kaszabnak. A válaszban az elnök kijelenti, hogy az egyesület egyáltalán nem hozott még határozatot a Schoditsch Károly-féle beadvány ügyében. Azokra a nyilatkozatokra pedig, amit ő mint az egyesület elnöke tett, kijelenti, hogy azokat nem Kaszab mérnökre értette, hanem általánosságban mondta. Az ügygel különben a mérnök egyesület tanácsa fog foglalkozni s akkor bírálják majd el, hogy a Schoditsch-féle panasz alapos vagy alaptalan volt-e.

* **Iskola körül.** A Széles-utcai községi elemi fiúiskola igazgatósága közölte a rendőrkapitányi hivattal, a Széles-utcai községi elemi fiúiskola tantesületének 1909. december hó 23-án tartott értekezletén felvett jegyzőkönyvét, amely szerint a tantestület Korcsmáros László azon felszólalása folytán, hogy az igazolatlan mulasztások bejelentése nem eredményezi a kívánt sikert, amennyiben a rendőrség kiméletesen bánik az iskolamulasztókkal szemben, elhatározta, hogy előterjesztést tesz a rendőrkapitányi hivatalhoz, hogy az igazolatlan mulasztó tanulók szüleivel szemben szigorubb intézkedéseket foganatosítson. A széles-utcai községi el. isk. igazgatósága e határozat folytán megkereste a rendőrkapitányi hivatalt, hogy az iskola és tan érdekében az igazolatlan mulasztókkal szemben a legszigorubb eljárást minden esetben sürgősen foganatosítsa. A rendőrkapitányi hivatal az igazolatlanul mulasztó tanulók s üleit igazolatlan mulasztás fenforgása esetén eddig is bírsággal sújtotta, e bírságok az iskolamulasztásról szóló törvény értelmében 1—8 koronáig terjedhetnek a mulasztások számarányához mérten, fokozatos sorrendben kiróva. E kirótt bírságok elzárásra át nem változtathatók s legtöbb esetben a szülők szegénysége folytán be nem hajthatók. A rendőrkapitányi hivatal ennél fogva átiratot fog intézni a széles-utcai közs. elemi fiúiskola igazgatóságának, hogy az igazolatlanul mulasztó tanulók szülőivel szemben miként gondolja a legszigorubb eljárás foganatosítását.

* **Mentők napja.** A nagyváradai mentő intézmény tudvalevőleg az elmúlt év utolsó napjain mentők napját rendezett, melyen perselyekkel gyűjtöttek az intézmény fenntartására. A mentők napjáról most a következő hivatalos beszámolót vesszük:

Szinte csodálatos a nagyváradai közönség jószívűsége. Annyi oldalról van ilyen adakozásnak kitéve és mégis az eredmény azt mutatja, hogy olyan intézményre mint a Mentő intézmény szívesen kinyitja a tárcáját, hogy hozzá járuljon ennek a most már rendkívül igénybe vett és már nélkülözhetetlen intézménynek a fenntartásához. Az idei gyűjtésnél tapasztaltuk hogy az adakozók tömege a szegényebb néposztályból való.

Alig akadt ember december 31-én, hogy pár fillért ne áldozott volna. A gyűjtés háromféle módon történt. Apró papír-perselyek voltak elhelyezve majdnem minden üzletben, vendéglőben és kávéházban. Ezekhez a perselyekhez a nagyváradai papirkereskedők adták ingyen a szükséges papírt és nyomást, a készítést pedig a Lévy-féle részvénytársaság szintén ingyen teljesítette, csupán a hozzá szükséges anyagot számította fel. Ezeknek az elhelyezése után láttuk, hogy a város belsejében, kivéve a Kugler és Andrányi céget, alig jövedelmeztek valamilyen, viszont a külvárosokon elhelyezettek nagyon szép eredménnyel jártak. Egy előkelő pénzintézet perselyében 7 azaz hét fillér volt. Voltak azonban igazán szép példák is. A vasuti vendéglőben elhelyezett perselyek bár elég szép összeget hoztak, Kriszta Sándor vendéglős az összeghez külön 10 koronával járult. A legtöbb pénz a Kugler és Andrányi cégnél levő perselyekben gyűlt össze.

Az utcai állóperselyek jó eredménnyel gyűjtöttek. Legjobban beváltak természetesen a Szilveszter éjjeli mozgó perselyezések. Az egész gyűjtés eredménye a következő: 500 papír persely bevétel 615 K 76 fill., mozgó perselyek 422 K 26 fill.; álló perselyek 130 K 74 fill., összesen 1168 K 76 fill. Ezzel szemben a kiadás: 500 papír-perselyek 50 K — fill., nyomtatványok 36 K 60 fill., vegyes kiadás 42 K 74 fill., tüzoltóknak 120 K — fill. Összes kiadás 249 K 34 fill., tehát: bevétel 1168 K 76 fill., kiadás 249 K 34 fill., marad 919 K 42 fill., azaz kilencszáztizentkilenc K 42 fillér. Grósser Lajos városi tüzoltó parancsnok szolgálat vezető Mezey Mihály, öakt. tüzoltó parancsnok.

* **Képviselőtestületi választás Er-mihályfalván.** Er-mihályfalván már megkezdődött a képviselőtestületi tagok választásának előkészítése. A tisztújítás mozgalmából következtetve a képviselőtestületi tagokul ugyanazok lesznek megválasztva, akik az előző évben voltak. A választás február 11-én lesz.

* **Sok a pályázó a postán.** A kereskedelmi miniszter körrendeletet adott ki az összes posta- és távirtdigazgatóságokhoz, hogy a jövőben nem részesíthetik előnyben a kiszolgált aliszteket, mert a posta- és távirtdigazgatásoknál oly nagy a tanfolyamot végzetek száma, hogy a kiszolgált aliszteket miatt nem lehet őket mellőzni.

* **A bécsi kaszinó újjáalakítása.** A bécsi kaszinó tagjai tegnap tartották meg a kaszinó újjáalakításának ülését. A kaszinó tagjai igen nagy érdeklődést tanúsítottak az újjáalakítási ülésen. A kaszinó elnökéül *Lrissey Géza* főszolgabíróvá választották meg.

* **Gyanus haláleset** Nagybáród községből írja levelezők, hogy ott tegnap gyanus tünetek között meghalt *Boksis György* 6 napos kis gyermeke. A szomszédok valamennyien azt gondolták, hogy az asszony, a gyermek anyja ölte meg. Azonban az orvosi vizsgálat kiderítette, hogy a kis fiú bélkatarásban halt meg.

* **A polgári leányiskola tanulmányútja.** A nagyváradai községi polgári leányiskola tanestülete ez év április havában, a husvéti szünetek alatt tanulmányi kirándulást szándékozik rendezni a növendékekkel Délmagyarországra és az Aldunára. A tanestület azzal a kérelemmel fordult a városi tanácshoz, hogy a tanulmányút költségeihez, a szegény tanulók részére 400 korona segélyt engedélyezzen.

* **Névváltoztatás.** Kiskoru Bobvos Pál nagyváradai lakos vezetéknévét Babos-ra változtatta.

* **Körözött kóbor cigányok.** Gyula város rendőrkapitányi hivatala közli, hogy hétfőre virradóra négy helyen követtek el ismeretlen helyre távozott különben is ismeretlen kóbor cigányok betörést. Két helyen nem sikerült munkájok, mert a házbéliek észrevették és a betörők elmeakültek, azonban Kóhn Bernát kereskedő üzleténél siker koronázta munkájukat, mert az ajtó betörése után különféle rövidáru, csipkét, szallagot, kendőt és szappant-szivarféléket vittek el s innen Gombos Mojza háza elé vonultak, ahol az utcai ablakot betörve a szobából elvittek 15 drb vánkost, 5—5 kgr. tollal, egy dunnát, 3 drb. ággy terítőt, két női kabátot és egy nyári krém színű csipke kendőt összesen 459 korona értékben. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **A mentők gyűlése.** A nagyváradai Mentőosztály választmányja december 15-én, szombaton délután 4 órakor ülést tart a város-házán.

* **Álgazdatiszt.** Arad város rendőrkapitányi hivatalának értesítése szerint a folyó 6-án 170 cm. magas nyulának termet, 30—35 év körüli szőke hszja, kerek, sovány, beesett arcu barna—szürke kockás télikabátot viselő *Kovács* nevű egyén több nagyiparosnál, mint gróf *Csenkovics* gazdatisztje nagyobb megrendeléseket eszközölt. Hasonló csalásokat követett el Nagyváradon a múlt évben egy magát gróf Tisza uradalmi tisztjének kiadó szélhámos s így az aradi rendőrség gyanítja, hogy az ott keresett egyén azonos a Nagyváradon működő csalóval. A rendőrség figyelemmel kíséri az álgazdatisztet.

* **Hamisított számlák.** *Stern Adolf* elektrotechnikus panaszt emelt, hogy *Huszár Rezső* nevű elbocsátott segédje hamisított számlával *Stern Adolf* által eszközölt elektrotechnikai javításokért járó díjakat több helyen fel akarta venni. *Stern Adolf* értesült *Huszár* (*Hirsch*) *Rezső* üzelméről és rögtön intézkedett, hogy azon adósok, akiknél az utóbbi időben *Huszár Rezső* javításokat végzett, a tartozásait csak saját kezéhez fizessék. A rendőrség a panasz folytán a nyomozást folyamatba tette. *Huszár Rezsőt* letartóztatta, aki be is ismerte, hogy hamisított számlákkal 11 koronát szedett fel.

* A) Ösmered Stern-t? B) Hogyne a Bémer-téren a villamos megállónál van a villamosfelszerelési üzlete.

Koldusvilág.

Lassan, lomhán sűrű köd ereszkedik a városra s meghozza az estét, melyben ezer és ezer villamos láng gyul ki s vet lilás fényt a nyüzsgő emberekre. Sainte szebb ilyenkor a város, mintha kitisztult volna. Csupa elegáns urak és arnők, vágatató fogatok nyüzsgőnek az utcán, de szegényember nincs. Hideg van, a szegény lázik nem ügyeleg. Es ebben a hideg, téli estében mintegy hosszú, fekete kigyó kusszik a külvárosból egy emberson fel a város-házára.

A városháza mindenkié, ott fűtenek, ott a meleg folyosókon felenged a dermedt test s ott még fát, sőt élelt is adnak. Fent a második emeleten *Kemény* alkaptány szobája előtt vagyunk. A folyosó zsutolva van férfakkal és asszonyokkal, akiknek az arcukról le ri az ingyen fa és ebéd utáni vágy, akik lesik és to-lakodnak, szinte egymást tiporva a kapitány ajtaja előtt, hogy az ajtónyíláskor ők jussanak be elsőnek.

Bent, mint egy gép szakadatlanul dolgozik a kapitány. Az ajtó nyílik újabb és újabb emberek jönnek s a mögöttük maradók kíváncsian néznek be s to-lakodnak közelebb az ajtóhoz.

Az első egy cigányasszony *Tuka* Jolán, félkegyelmű szegény.

— Hány éves?

A cigány a fejét vakarja.

— Ejnve hány éves az vagyok nem tudom talán 21 leszek.

— Az 21, itt a keresztleveled 53 éves vagy.

— A bizony, hihibi 53. Kezeit csókolom a tekintetes urnak egy kis fa kéne, mert fádom.

Megkapja a cédulát jön a másik özv. *Grösz* Ignácé 3 gyermek anyja, fáért jött, de mert a fát csak nagyon szűken lehet adni, megelégszik az ebédjeggyel is.

Tódor Ferencné egyedül él fáért jött ő is. Ez már ravasz és ugylátszik nem először jár itt. Eőre betanult mondókája van s azt hajtja.

— Mi a foglakozása?

— Az, hogy a lányom hoz néha néha enni, a fiam fizet értem házbé t, én nem tudok dolgozni.

Ennek hiába ajánlja fel *Kemény* az ebédet, ennek fa kell, mert lázik.

— Ugye maga cigány-asszony.

— Bocsanatot, én nem vagyok cigány, én néhai zenész felesége vagyok.

Ujabb alak jön a nyomor minden jegyét magán hordja. Valamikor jobb világot látott, most fáért jött.

— De nem tudok fát adni, hanem ebédet kap.

— Hiszen én nem bánám, de 5 gyermekem van és azok fáznak.

És most jön a koldusok legtípikusabb alakja, illetve annak felesége, *Szricsek* Károlyné.

— Hiszen maga kap városi segélyt.

— Csak kaptam havi 4 koronát, de elvet-ték tőlem, mert azt mondták, hogy kint áll az uram. Pedig hát nem áll kint szegény, mert világtalan, aatán mikor kiállott, ez a Zemplényi meg *Sebestyén* mindég kiabáltak rá, hogy *Szricsek* az arany paripával. Hát bizony a ma-lom mellé állott azután, ott meg valami részeg feldűttötte és azóta fekszik. Nem áll ő kint.

Ez a kintállás annyit jelent, mint utca-sarki koldulás.

— Ja most emlékszem, hiszen küldtem én már maguknak fát, de maguk a Fácánsoron túl laknak olyan helyen, ahova a fuvaros nem akarja kivinni a fát. Ott laknak a személtara kodónál.

— Nem kérem, egy kicsit erréb — szól vissza sértetten az asszony, miközben átvieszi a fautalványt.

És ilyen száz és száz van, csak úgy hőmpölyögnek a külvárosokból fel és mind csak *Kemény*hez. Ő a koldusbíró, az ebédosztogató, a cigánybíró, a szegénységi bizonyítvány meg-

ujtató, ő a személyazonosság igazoló és ő tőle várnak mindent, pedig ezer ebédjegy, ezer mássa fa olyan kevés és olyan sok a koldus.

Plutó.

IRODALOM.

Az *Élet* II. évfolyamának 2. füzetje a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: *Margitay Ernő*: *Tespedés*. *Arkos* *Ferenczi Kálmán*: *Berei Ádám* tragédiája. *Erd* *Aladár*: *Hogyan készül a szobor?* *Móritz*. *Zsigmond*: *Harmatos rózsá*. *Hevesi Sándor*: *Falusi iskola*. *Bárony Béla*: *Egy gyöngye perc* *Szemesné*: *Csevegés a divatról*. *Haraszty Laios*: *A vén varju*. *Szecső Vilmos*: *Bolondok*. *Kár* *páti Aurél*: *Chanton*. *Kultura* rovatában igen megszívlelendő dolgokat mond a *Nyugatról*.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: *Szerencse* bolondja.

Csütörtök: *Tosca*.

Péntek: *Sastiók*. (*Etsy Emilia*)

Szombat: *Tosca*.

Vasárnap: d. u. *Kis molnárné*, este: *Bűnös szerelem*.

Tosca. Mindazoknak, akik szeretik az igazi művészi produkciókat s lelkesednek a klasszikus zenéért, — nagy eseményvel találkoznak csütörtökön a színházban. *Puccini* gyönyörű, dallamokban gazdag világhírű alkotását, a *Toscát* játssza a színház. Mindenképen méltó vállalkozás ez ahhoz, hogy a színház énekes társulata képességeit és tudását tűzpró-bára tegye. A nagy operát most adták szám-talanszor Budapesten s így a vidéken teljesen az újdonság érdekességével hat a *Tosca* elő-adása. A nevezetes előadásra nagyban készül a társulat énekes személyzete. A főszerepek a következőképen oszlanak meg: *Tosca* — *Ká* *rolyi*, *Mariot* — *Mihályi*, *Scarpia* — *Pápay*, *Angelotti* — *Kassay*, a sekrestyés — *Hunyadi*. A nagy dalmű előadása alkalmával a zenekart harminc tagra egészítik ki. A darabot *Várad* *Aladár* tanította be s fogja dirigálni.

TÁVIRATOK.

A szerb király Pétervárott.

Zágráb, január 11. *Péter* szerb király a legközelebbi napokban *Pétervárra* utazik. A cár hajlandónak nyilatkozott fogadására. A királyt *Sándor* herceg trónörökös is el fogja kísérni. *Péter* király *Pétervárra* menet *Bécsben* akar egy-két napot tölteni és reméli, hogy *Ferenc* *József* király fogadni fogja. Szerb diplomaták jobban szerették volna, ha *Péter* király *Buka* *resten* utazott volna *Pétervárra*, de a király ezt a tervet vis zautasította és kijelentette, hogy első külföldi utazása csak *Bécsen* át és *Bécsbe* viheti.

A párisi villamos munkások sztrájkja.

Páris, január 11. A villamosági mun-kások szindikátusának tegnap tartott gyűlésén *Pataud* főtitkár előterjesztette beszámolóját, amelyet elfogadtak. *Pataud* közölte, hogy 60 műszaki katona által aláírt levelet kapott, a melyben kötelezik magukat az aláírók, hogy

a villamos munkások sztrájkja esetén semmi-féle szolgálatot nem teljesítenek. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely kijelenti, hogy Pataud letartóztatása a villamossági üzem legsúlyosabb megzavarását vonná maga után.

MULATSÁG.

Bihari iparoskör mulatsága. A bihari iparoskör kebeléből kiküldött bizottság 1910. január 16. napján saját pénztára javára az iparoskör összes terméiben zártkörű táncmulatságot tart. Kezdeté este 8 órakor. Belépődíj: személyenként 2 kor., családonként 4 korona.

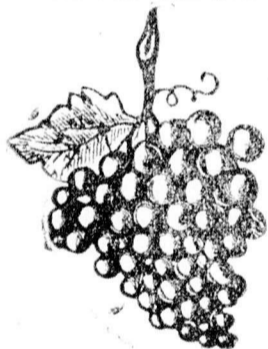
NYILTTÉR.

Szép keresetre

tehetnek szert nők, kik házi munkájuk közepette, vagy egész nap

csipkehorgolással

óhajtának foglalkozni. Bővebb felvilágosítást (vidék feleknek levélben is) Nagyvárad, Rákóczy-ut 51. sz. utcai lakásban.

Legszebb faj

csemege — szőlő!

Legnemeseb hazai s tiroli

FAJ-ALMÁK

Vajonc körte,

óriási maróni.

— **Éltető fehér és piros asztali** —

Ó bor, literje 32 kr.

Ó rizillag „ 40 „

Bakator „ 44 „

Karlócai édes rác ürmös 64 „

Mindennemü üvegelt csemege és asztali borok. „Magyar bodega.“ Bor és sörmérésen vasárnap is nyitva van, s mindenemü borok peharanként is kaphatók.

MERTZ NÁNDOR

Körös-utca Mertz-ház. Telefon 448.
Különálló fűszer és csemege üzletben
thea és rum óriási választékban, leszál-
litott árban!

Kérdezzük meg a házirosvost!

KRONDORFI pezsgőház
borház
SAVANYÚVIZ legjobb itál
NYÁLKALDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYÍTAL

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtséggel
erősen ajánlva.

Igazságszolgáltatás.

Elítélt tolvaj irnok.

Mult év augusztus 29 én báró Szepesi Szokol József inasával két podgyászt küldött ki a nagyvárad állomásra, hogy azt megőrzés végett adja át Nagy György nevű hordárnak. Mikor a báró kiment az állomásra, hogy Kolozsvárra utazzon, a hordár elpanaszolta, hogy ismeretlen tettes ellopta a két táskát, mirő már jelentést is tett a rendőrségen.

A rendőrség széles körű nyomozást rendelt el s meg is került a táskák tolvaja, kit Kecskeméten fogtak el Szörcey Ferenc személyében. A tettes beismerte, hogy ő lopta el a báró podgyását. A tegnapi törvényszéki tárgyaláson Korn Lajos elnöklése alatt Lázár Márton ügyész vádja alapján Szörcey Ferenc ügyvédi irnokot 3 évi fegyházra ítélték súlyosbító körülménynek véve, hogy ez a 6 ik eset, hogy hasonló lopásért büntetik.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Omega. A napokban jönni fog.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti lőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői

Budapest, január 11.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909, 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák m. állami vasúti részv.	697.50
Közuti vasút	552.—
Városi villamos vasút	269.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értéktőzsde 1909. jan. 11.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleonder)	19.02
Német birodalmi márka	117.56
20 márkás arany	23.51
Magyar nyeresemény sorsjegy kölcsön	93.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	90.40

REGÉNYCSARNOK.

A réthegeyi választás.

Irta: Barabás Szaniszló.

(Folytatás.)

41

»Különös játéka a természetnek,« jegyzé meg a báró. »Sokért nem adóám, ha valakibe hasonlitanék. Mily comicus tréfákra nyujtana ez alkalmat, hi, hi, hi!«

Véka ezalatt a szobaieányoknak adott utasítást, kik az asztal terítésével valának el-toglalva

»Mindjárt eszünk e már? kérdé a báró a sürgölődő nőtől. »Nagyon éhes vagyok. — El ne felejtöd az ispánt és kasznárt is áthivatni; evés után egy kis kártyajátékot rendezhetünk.«

»Már itt vannak!« adá Véka válaszul, mindjárt behívom őket.«

Az urasági gazdatisztek mély hajlongások közt léptek a szobába s a báró vendégeinek hátat fordítva, élénk beszélgetésbe eredt tisztjeivel.

Nem sokára a leves az asztalon párolgott s Véka felszólítá a társaságot, hogy helyet foglaljanak.

Legyenek egy kis türelemmel uraim, míg iratimat elrendezem. azonnal készen leszek,« mondá a báró s egy nagy fali szekrényhez rohant, melynek ajtaját teinyitván, egy csomag papírost vett abból ki s íróasztalára helyezé.

»A levest vited ki Véka a konyhába s álltasd a tűzhöz, hogy ki ne hűljön.«

Nedvesi és a főkortes egyik bámulatból a másikba esett.

A báró pedig leült a kanapéra, kiteríté maga előtt a papír csomagot s miként mon-dotta vala, rendezni kezdé.

E műtétei azonban nem állott egyébből, miat abból, hogy egyik ívet a másik után kezébe vette s ideges rángatózás közt össze-vissza forgatta ujjai közt, érhethetlen motyogás mellett s azután ismét, a nélkül, hogy a sor-rendet megváltoztatta volna, a jól megkínzott összegyűrt papírost előbbi helyére visszatette. És ez unalmas operatiót, mihelyt befjezé, azonnal újból kezdé. — Már félóra eltelt, a báró azonban nem szűnt meg rendezgetésével s vendégeivel legkevésbé sem látszék törődni. Ezeket szinte irgatótságba hozta a házi ur idegessége, kivált Nedvesi egészen kikelt nyugalmából s minden percben változtatta ülő-helyét.

»Kérlek, üljünk az asztalhoz« könyörgött Véka legszelidebb hangján az étel egészen megromlik.«

»Mindjárt, mindjárt!« lön reá a megnyugtató válasz. »Még csak egy néhány okmány van hátra« s föl sem nézve papírjairól, azok rendezgetését ismét előlől kezdé a gondos háziur.

A terített asztalon ezalatt a macskák kényők s kedvők szerint gazdálkodtak. — Egy táiban régi sütemény maradvány volt, azt körül-fogták s a leghidegebb vérrrel kezdték rág-csálni. A szobában lévők jól látták e nyalán-koskodást, de egyiknek sem jutott ezébe protestálai ellene. Véka jóízűen mosolygott ked-venceinek e szeretetreméltó pajkossága felett; a gazdatisztek már hozzá szoktak az efféle látványokhoz és semmi különöst nem találtak benne; a vendégeknek pedig, akarták vagy nem, jó arcot kellett vágni a rossz játékhoz.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VÖSKICS GYULA.

Meghívás.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

évi rendes közgyűlését

folyó hó 23-án d. e. 11 órakor saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatósági jelentés, mérleg és zárszámadások előterjesztése.

2. A felügyelő bizottság jelentése s ennek kapcsán az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
4. Igazgatósági jelentés a nyugdíjalap állásáról.
5. Felügyelő bizottsági tagok választása.
6. Kisorsolt és üresedésben lévő választmányi tagok helyének betöltése.

Kelt Nagyváradon, 1910. január 9-én.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a társaságnál legalább egy hó előtt saját nevére irt részvényeit szelvényekkel együtt a takarékpénztár pénztárába letenni.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1909. évi Zárszámadása.

TARTOZIK

Mérleg-számla.

KÖVETEL

Vagyon	korona	fill	korona	fill	Teher	korona	fill	korona	fill
Pénzkészlet — — — — —			143177	33	Részvénytőke:				
Váltótárca — — — — —			4444974	31	5000 drb teljesen befizetett részvény á K 200.— — — — —	1000000	—		
Jelzálogkölcsonők:					2500 drb új részv. 1910. évi szelv. á K 200	500000	—	1500000	—
törlesztéses (záloglevél) kölcsönök —	839087	24			Alapok:				
kamatok kölcsönök — — — — —	532064	25	1371151	49	rendes tartalék alap* — — — — —	175000	—		
Előlegek értékpapírokra — — — — —			31655	—	ingatlan értékesítési alap — — — — —	20000	—		
Részvényadósok 1910. jan. 20-ig befizetendő			267747	—	nyugdíj alap** — — — — —	25435	08	220435	08
Adósok folyószámlában fedezettel — —			1534928	57	Betétek:				
Értékpapírok és függő kamatai — — —			772093	—	könyvecskékre — — — — —	2618628	55		
Nyugdíjalap értékpapírjai — — — — —			24552	—	folyó számlák — — — — —	412902	93	3031531	48
Ingatlanok — — — — —			167000	—	Hitelezők — — — — —				599842
Hátralékos törlesztő részletek (annuitások)			4488	05	Visszszámítás — — — — —				2303590
Felszerelvények leírás után — — — —			2000	—	Jelzálogkölcsonők — — — — —				55627
					Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára átruházott jelzálogkölcsonők				874756
					Fel nem vett osztalékok — — — — —				836
					Átmeneti tételek egyenlege — — — — —				41622
					Nyereség áthozat 1908. évről — — — — —	4537	24		
					Ez idej tiszta nyereség — — — — —	130988	45	135525	69
			8763766	75				8763756	75

* Ez idej hozzájárulással 200.000.— K
** „ „ „ 29.054.84 K

TARTOZIK

Nyereség és Veszteség-számla.

KÖVETEL

Veszteség:	korona	fill	korona	fill	Nyereség:	korona	fill	korona	fill
Üzletköltség — — — — —			12733	10	Nyereség áthozat 1908. évről — — — — —			4537	24
Tiszti fizetések, napbiztosok illetménye —			26588	—	Kamat jövedelmek — — — — —			391658	99
Kamatok, betétek, visszszámítás, átruházott jelzálogkölcsonők stb. után — —			221484	26	Ingatlan jövedelmek — — — — —			9336	68
Összes adók — — — — —			26243	95	Jutalékok — — — — —			28649	06
Leírások — — — — —			11606	97					
Nyereség áthozat 1908. évről — — — — —	4537	24							
Ez évi tiszta nyereség — — — — —	130988	45	135525	69					
			434181	97				434181	97

Nagyvárad, 1909. december 31.

Fleischacker Hugó,
pénztárnok.

Waldmann Ödön,
főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr Kiss Döme,
elnök.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Róz Simon
Szalai József

Székely Sándor
Szodényi Nándor

Dénes Ödön.

Incze Lajos
Léderer Manó
Id. Moskovits Mór
Schwartz Márton

Stern Mózes
Varró Domokos
Weckler Adolf
Dr Weisz Márton

Aczél Zsigmond, vezérigazgató.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép keit helyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt árakon biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendégfősz.

— Teljesen új áru! —

Van szerencsém értesíteni, hogy a
Teleki-utca 10. szám alatt
rás s látszerészeti
üzletemet megnyitottam.

Tisztelettel:

Weinstock Fülöp
órás és látszerész,
Nagyvárad, Teleki-utca 10. sz. a.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az
élesdi erdőseinkben

termelt tűzifa
szállítását és eladását

megkeztük
s ajánljuk vagononként
és méterenként

I-ső osztályu

bükkhasáb tűzifánkat

és vágott fát házhoz is szállítva.

Nagyobb vételnél megfelelő árendemény!

Rendeléseket kérjük Központi
irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.)
és **Friedl és Társához** Te-
leky-u. 16. **Telefon 914.**

Telefon 814.

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerű
Fatelítő r-t Nagyváradon.

Egyszeri használat meggyőz mindenkit, hogy a

Gyöngy Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy Szinszappan

míndig egyenlő minőségben lesz elő-
állítva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t. Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZZSIR,
CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételnél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Lévai Márton

sirkőraktára

Nagyvárad, Fő-utca 20.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban,

A »Nagyvárad Hítelbank tak.

és segélyszövetkezet«

V-ik évtársulatának kifizetése

megkezdőtek.

Értesítés.

A Leszámitoló és Jelzálogbank részvény-
társaság igazgatósága 1909 november 20-án
tartott közgyűlésén hozott határozata értelmé-
ben a társaság részvénytőkéjét 300000 ko-
ronával

1.800.000 koronára

azaz egymilliónyolkszázezer koronára felemeli a
kövekező módokat mellett:

1. Kibocsátanak 1500 drb új részvényt
200 korona névértékkel.

2. Minden új részvényért a részvénytőkére
200 korona, a tartaléktőkére 100 korona ösz-
szesen tehát 300 korona fizetendő. Azonfelül a
részvénykiállítás és illeték fejében 3 korona.

3. A részvények értékében a jegyzéskor
50 százalék azaz 150 korona fizetendő, míg a
másik 50 százalék azaz 150 korona, valamint a
3 korona kiállítás díj legkésőbb 1909 decem-
ber 31 ig. Ezen időpontig a befizetett összegek
után 5 százalék kamat térül vissza, míg a ké-
srelmez fizetők 1910 január 1 től számított 6
százalék kamatot tartoznak fizetni.

4. A részvénysek az új részvényekre elő-
vételi joggal bírnak s pedig aképen, hogy 5
drb. régi részvényre 1 új részvény jegyezhető

5. Az új részvények a régiekkel minden-
ben egyenlők s már az 1910 üzletév jövedel-
mében részesednek.

6. A részvényesek elővételi jogukat rész-
vényeik bemutatásával 1909 évi december 15-
n pjáig bezárólag gyakorolhatják. — míg a
részvényjegyzés zárhatárideje 1909 december
20 napja.

Magyvárad, 1909 november 20

A Leszámitoló és Jelzálogbank r-t.
igazgatósága.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek és Frisch

Sas passage.

Telefon 946

Raktáron tart villamos és légszesz
felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény**
társulat kizárólagos képviselője. Elvál-
lalunk karban tartásokat légszesz vil-
lany házi csengőket és telefonokat.
Költségvetésekkel díjmentesen szolgál-
lunk. Telefon hívásokra személyesen
megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

BENEDEK ÉS FRISCH.